

Raadsinformatiebrief

Aan:	de leden van de raad
Van:	het college
Datum:	2 april 2019
Onderwerp:	proces herziening beleids- en beheerplan wegen
Doel:	Informatie verstrekken
Aanleiding:	collegebesluit 2 april 2019
Aard informatie:	openbaar

Aanleiding

De afgelopen jaren zijn tijdens bezuinigingen de budgetten voor het onderhouden van de wegen flink verlaagd. Op 9 november 2017 is in de raadsvergadering een motie aangenomen om het beheerprincipe 'veilig en heel' minder strak in te vullen. Daarnaast staat in het coalitieprogramma dat de kwaliteit van de openbare ruimte verbetering behoeft. In de begroting 2019-2023 is het onderhoudsbudget voor wegen verhoogd met € 500.000 per jaar in de vorm van een stelpost. Ter onderbouwing van deze stelpost is het noodzakelijk een beheerplan op te stellen. Een actueel beheerplan is ook van belang om goedkeuring te verkrijgen voor de begroting.

Met deze brief informeren wij u over het proces om te komen tot een nieuw beleids- en beheerplan.

Informatie

Huidig beleidsplan

In het huidige wegenbeleidsplan is de beheerstrategie 'veilig en heel' gehanteerd. Aan dit beleidsplan zijn geen jaartallen verbonden. Pas op het moment dat beleid, beheer, uitvoering en/of budgetten niet meer met elkaar in overeenstemming zijn, is aanpassing aan de orde.

Grondslag 'veilig en heel'

Bij het opstellen van het wegenbeleidsplan in 2014 is sterk afgeweken van de CROW-methode die door nagenoeg alle gemeenten wordt gehanteerd. De eenheidsprijzen zijn verlaagd door een kortingspercentage toe te passen vanwege 'werkhonger aannemer' (door de economische crisis) en er is gerekend met een aandeel riolering in de kosten van wegenonderhoud. Daarnaast is de levensduur van wegen opgerekt door maar zeer summier onderhoud uit te voeren in plaats van over te gaan tot vervanging van de constructie/materialen.

Inmiddels heeft de markt zich hersteld, waardoor het gehanteerde kortingspercentage op prijzen niet meer reëel is. Daarnaast blijkt dat uitstel van vervanging niet voor alle typen verharding mogelijk is. Een bepaald type elementenverharding (in het bijzonder (oude) betonstraatstenen en tegelverharding) is eerder aan vervanging toe dan gedacht. Straatstenen verslijten of worden glad. Tegelverharding breekt. Dit laatste blijkt ook vaak bij het kleinschalig onderhoud dat veelvoudig wordt toegepast om aan de minimale zorgplicht te voldoen. De levensduur van dit type bestratingsmateriaal moet dan ook worden aangepast, waardoor er eerder sprake is van rehabilitatie. Dit leidt op de korte termijn nog niet tot financiële problemen. Voor de middellange termijn ontstaat er echter een fors structureel tekort.

Financiële doorkijk

In 2018 is een start gemaakt om de basisgegevens voor het beheer van wegen op orde te brengen. Als hulpmiddel hierbij is gekozen voor het beheersysteem Kikker (wegen, groen, riool). Kikker voor wegen is een CROW-gecertificeerd systeem. Dit houdt in dat het systeem uitgaat van de (minimale) richtlijnen die op basis van publicatie 147 (Wegbeheer 2011) zijn vastgesteld. Doorrekeningen met het systeem zijn dus altijd gebaseerd op CROW-richtlijnen. Deze methode wordt nagenoeg door alle gemeenten gehanteerd en is ook gevoed door praktijkkennis vanuit dezelfde gemeenten en

aanverwante partijen. Het systeem rekent voor een periode van vijf jaar op basis van inspectieresultaten ('veilig en heel') en na vijf jaar op basis van een levenscyclus (volgens CROW-richtlijnen).

Dit wegenbeheerprogramma stelt ons in staat een financiële doorkijk te maken voor de korte en middellange termijn. De doorrekening laat zien dat de budgetten (incl. stelpost wegen) toereikend zijn om voor de korte termijn de wegen 'veilig en heel' te houden. Vanaf de middellange termijn ontstaat er een fors structureel tekort voor het onderhoud van de wegen. Een groot deel van de wegen in onze gemeente is namelijk aangelegd tussen 1950 en 1970 en zal op basis van de levensduur (gemiddeld 70 jaar) binnenkort aan vervanging toe zijn. Aangezien de vervangingsopgave in het verleden vooruit is geschoven, zal rekening moeten worden gehouden met een structurele toename van middelen voor het vervangen van de wegen. In het nog op te stellen beheerplan wordt hier uiteraard op ingegaan.

Schaalverdieping

Integraal werken biedt een mooie gelegenheid tot schaalverdieping. Gezien de omvangrijke opgaven die op ons af komen (energietransitie, klimaatadaptatie, technologische ontwikkelingen) is het noodzakelijk werkzaamheden in toenemende mate integraal te benaderen. Bij een volledige herinrichting worden alle gebruikers van de openbare ruimte betrokken. Hierbij is te denken aan bewoners, woningbouwvereniging en nutspartijen. Zo wordt ook gehoor gegeven aan hetgeen in het coalitieprogramma staat om burgers in een vroeg stadium te betrekken bij planvorming.

Afweging

Gezien het voorgaande lijkt het voor de hand te liggen om het beleidskader voor wegonderhoud te herzien. Met het oog op de onderhoudsopgave op middellange termijn en de wens van een integrale aanpak en schaalverdieping zal een dergelijk beleidsvormend proces echter tijd vergen. Gedurende die tijd zal het niet effectief zijn om een geactualiseerd beheerplan op te stellen (de beleidskaders staan immers nog niet vast). Maar zonder geactualiseerd beheerplan is er geen grondslag voor het besteden van de extra financiële ruimte die met de begroting 2019 is gecreëerd.

Met de beschikbaar gestelde extra middelen in de begroting vanaf 2019 wordt beoogd het kwaliteitsniveau van de wegen te verbeteren. Echter, het totaal van de beschikbare middelen is voor de langere termijn niet toereikend om de wegen op een hoger kwaliteitsniveau te onderhouden. Wel is het mogelijk met inzet van deze extra middelen integrale werkzaamheden aan te pakken (water, groen, verkeer), waardoor met hetzelfde geld meer kan worden gedaan. Op deze manier wordt toch een kwaliteitsverbetering gerealiseerd in de openbare ruimte, waarmee recht wordt gedaan aan de motie en het coalitieprogramma.

Besluit

Wij vinden het belangrijk dat op korte termijn een kwaliteitsimpuls wordt gegeven aan de openbare ruimte. Het opstellen van een beleids- en beheerplan mag hierbij niet vertragend werken. Om die reden hebben wij gekozen voor het volgende proces:

- op zeer korte termijn (circa een maand) wordt een beheerplan aan ons ter besluitvorming voorgelegd dat is gebaseerd op 'veilig en heel';
- dit beheerplan wordt voorzien van een uitvoeringsprogramma voor de jaren 2019 en 2020 met integrale projecten ('werk met werk maken');
- rond de komende zomer start de actualisering van het beleidsplan wegen volgens nog nader te bepalen uitgangspunten.